

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Sacerdotii Origine & Præstantia - Variis item Industriis, & Praxibus, quibus Sacerdotes boni ad Dei gloriam suámque & Proximi salutem promovendam sunt usi ; Malorum Qvoque Sacerdotum infelici interitu, radicibus, & remediis Cui etiam Compendium Ritualis, ea, quæ pro commodiori Sacramentorum & ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1681

§.6. De Exemplis Temperantiæ relictis à Sacerdotibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48600](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48600)

P. Antonius Pintus Japon è Societate JESU, rare virtutum
humilitatis, ac caritatis, quadraginta tribus annis, quatuordecim
in Societate vixit, multa millia Gentium convertit. Tunc
captus Nangasachij, post triennem carcerem archiepiscopi
per triginta dies bullientes aquas sulphureas suffragantibus
vísque assatus est. 3. Sept. 1632. Vita Mastrill. c. 18.

P. Marcellus Mastrillus à S. Francisco Xaverio mirabiliter
curatus, & in Japoniam missus, ibidem primò diducit
ribus per contortum funem suspensus, capite in aqua
merso, retexente se fune violenter rotatus est. Deinde
supina facie alligatus, infusa in faciem magna vi aqua
suffocatus est. Tum candente ferro virilia ustularum
verecundam barbaricam detestatus esset, aqua cruciatum
rursus admotus est. Demum prælatâ mortis constanti
fidem exteram venisset prædicatum, jumento eductus
tenatus, os dentato constrictus lupato, capitis parte
rasus, in læva verò minio probros infectus, capite
hem genuum tenus immerso pedibus suspensus in
usque diem, post illam depositus, tertio acinacis
truncatus est, rursusque terra validè contremuit.

§. VI.

De Exemplis Temperantiæ relictis à Sacrosanctis
tibus.

Temperantia est virtus, quâ coërcemus appetitum
rebus, quæ inordinatè vel turpiter appetuntur. Quæ
rò variæ sunt ejusmodi res, erga quas inordinatus
titus vel usus cohiberi debet, videlicet divitiæ,
venera, cibus & potus, honor, membrarum liberatio,
cupationes, hinc variæ quoque Temperantiæ species
gnantur à Theologis, de quibus proin seorsum nunc
dum erit.

Exempla Paupertatis Spiritualis.

I. Latiùs hîc sumitur Paupertas Spiritualis, pro
delicet contemptu opum, quo non excludimus

dominidum & possessionem divitiarum, sed ita iisdem ui-
 uis, ut Davidicum illud consilium ps. 61. obseruetur:
in Tanta si affluant, nolite cor apponere, ut adeo Paupertas
 Spiritualis hoc loco idem sit ac legitimus titulus & usus di-
 uitiarum. Quae quidem Paupertas quantopere conveniat
 Sacerdotibus, ex ipso Clerici nomine patet, cum enim Cle-
 ricus idem significet ac Sors, atque adeo Clericus ideo appel-
 latur, quia vel est Sors Domini, id est, ministerio divino
 consecratus, vel quia ipse Dominus est Sors & hereditas il-
 lius. Et patet, ipsum non in incerto divitiarum, sed in
 DEO vivo sperare, atque adeo veras virtutum ac meritum
 celestium divitias sectari debere, cum ipso Christo teste
 nemo possit DEO & Mammonae servire. Unde
 S. Paulus Timotheum ep. 1. c. 6. & in eo alios quo-
 que sacerdotes tam sollicitè ad avaritiam vitandam horta-
 tur: *Est autem quasi magnus pietas cum suffi-*
cientia; nihil enim intulimus in hunc mundum, haud
quidem aliquid, quod nec auferre quid possumus. Habentes au-
tem quae necessaria sunt, & quibus regamur, his contenti sumus;
nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem &
in laqueum Diaboli, & desideria multa inutilia & noci-
ua, qua mergunt homines in interitum, & perditionem;
radix enim omnium malorum est cupiditas. Porro in
 omnibus potissimum occasionibus coercere debet Sacerdos in-
 ordinatum amorem & appetitum divitiarum.

II. Prima occasio est in acquisitione divitiarum: ubi se-
 culo cavendum est, ne vel Beneficiorum pluralitate, vel
 negotiatione illiita, vel simoniaco contractu divitias ac-
 quirere studeat Sacerdos, sed ordinario Beneficij sui pro-
 ventu contentus, spem suam in divina providentia consti-
 tuat, memor semper promissi Matt. 6 à Christo facti: *Qua-*
erit enim regnum DEI, & iustitiam eius, & haec om-
nia adiciuntur vobis. Quis autem magis regnum DEI
persequitur, quam Sacerdos, cujus omnis cura eo potissimum
est, ut DEUS in ipso, & alijs hominibus per gratiae infu-
sertur, quod Apostoli olim sunt experti, qui Christo Luc.
11. c. 12. interroganti: Quando misit vos sine sacculo, & pera, &
calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? responde-
 runt:

Instru. IX.

L

runt:

runt; nihil. Rectè ergo pronuntiavit S. Leo si. a. de coc, drag. *Semper dives est Christiana paupertas; nec in isto mundo indigentia laborare, cui donatum est omnium rerum Domino omnia possidere.* Quam doctrinam & veritatem quàm plurimi Sacerdotes egregiè oblerunt.

S. Arsenius cum mortui Fratris testamentum, quo declaratur, ei oblatum fuisset, lacerato illo dixit: prius, quàm Frater meus mortuus fui: nihil ergo estis ab ipso bonis ad me pertinet. Petrus Sanch. in DEI p. 5. c. 9. fol. 540.

S. Basilius in exilium pulsus nihil aliud habebat libellos pauculos, & pannosam vestem, quàm indutus hæc erat tota ejus suppellex, quam cum Præfectoris Valentis exilij sententiam pronuntianti obtulisset: Exilium nihil ad me spectat, cum domus, quam habito, aliena sit. Nihil possidens ab exilij metu sum: unam cognosco omnium patriam Paradisium, commune exilium est, incolæ ego sum in terra, sicut Patres mei. Surius in vit.

S. Gregorius Thaumaturgus moriens obrestatus, ne peculiarem & proprium sibi locum sepulture content, rationem hanc addens: Si vivus non sustinueri alicujus loci Dominus, sed inquilinus vixi in aliena, que post mortem pudebit esse inquilinum, sed hoc posteris, quòd Gregorius neque vivus loci alicujus est nominatus, & post mortem fuit inquilinus alieni pulchrorum, seipsum sejungens ab omni in terra, adeò ut ne in proprio quidem loco voluerit. Solam enim possessionem illam judicavit pretiosam, in se avaritiæ vestigium non admittit. Nislenus in DEI P.

Cum S. Amato Abbati Episcopus quidam liberalium mosynam dedisset, respondit ille: cur das, quo magis ego? da potius pauperibus, nam ego quidem nudus sum de utero Matris meæ, & nudus in terram veni. Cum verò Episcopus coëgisset illam accipere, abiecit & dixit: DEUS pars mea est, vobis autem non est. Surius in vita.

S. Carolus Borromæus cum Ecclesiasticis provenientibus Avunculo copiosè fuisset ditatus, omnes dimisit pariter

4. de eos, quibus ad proprios usus & egenorum necessitates uterentur. Breviarium. 4. Nov.

Robertus Bellarminus Cardinalis à pluribus Beneficiorum malis severissimè abstinuit. Quare duas Abbantias, S. BEATISSIMI nimirum in ipsa civitate Capuæ, & S. MARIE ad Procidam resignavit, nec primæ propinquitate ac præsentia, cum ejusdem civitatis esset Archiepiscopus, se tueri voluit. Imò non solum beneficia à se abdicare contentus, sed ipsarum pensionum redditibus se spoliavit, & ex decem ac quatuor millibus annui proventus, quæ Pontificis liberalitate ei collata fuerant, quatuor circiter millibus tantùm sibi reservatis, demum penè ad indigentiam se redegerat. Vita c. 16.

Jacobus Merlohorstius Parochus, ut viam sibi ad plura beneficia non comparibilia præcluderet, sequens votum fecit: Ego Jacobus Merlohorstius B. V. MARIE in Pascuæ Pastor, bene deliberata mente promitto, & voveo DEO Omnipotenti, coram beatissima DEI Matre, Patrona mea, S. Angelo Custode, cæterisque Patronis meis & Cælitibus omnibus velut testibus, quòd non velim, aut cupiam unquam gradum, gradum, dignitatem ullam altiore, pinguiorem aspirare, neque verbo ullo, scripto aut obsequio, per me vel per alios, cujusquam gratiam, favorem, aut operam optare, quòd altiùs promoveri queam, sed velim & optem multò magis sorte mea, (cui utinam dignè respondeam,) contentus vivere, donec DEUS & Superiores, quibus obedientiam debeo, aliud de me statuant. Ita factum Coloniae 1631. ipso die S. Francisci, cujus exemplo utinam mihi de terrenis despiciere, & amare ac quærere cælestia. Amen. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco Pascuæ ibi se collocabit. Sed ut opum contemptâ affluentiam spem in DEI Providentia fixam teneret, nihil DEO strenuè militanterum necessarium defuturum, ob oculos quotidie ponebat hæc Breviario insertas sententias: *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet, & non dabit in ænium fluctuationem justo, Pl. 94. Expecta Dominum, custodi Siam ejus, & exaltabit te, ut hereditate capias eam, Pl. 26. Melius est modicum justo super divitias peccatorum multas. Spera in Domino & fac bonitatem,*
L. 2
& 17.

Et inhabita terram, Et pascere in divitiis ejus.
 His se precibus & expensis animo sententijs ad contemptum divitiarum excitabat in dies ferè, dum Breviarij librum veret. Vita c. 10.

III. Secunda occasio est in usu quotidiano divitiarum nam ut bene noravit S. Bernardus l. 4. *Aurum & argentum, & cetera hujusmodi, quantum ad animi bonum etiam, nec bona sunt, nec mala, usus tamen horum abusus mala, sollicitudo peior, questus turpior.* Ita et S. Basilio apud March. in Virg. Aaron. tr. 2. lecta *Subsidium Vita, non ad malorum incitamentum est, sed de meritò Sacerdotes salutis & perfectionis suae magis dios singularem semper in divitijs ritè usurpandis moderatam & moderationem adhibuerunt.*

S. Augustinus, cum probè nosset, sordes apud vulgum temptum parere, splendorem verò non carere virtutis status est in victu & vestitu, uti & alijs omnibus, mediocritatem, non nimis nitida vel abjecta confectam. Vestem sericam aut byssinam, aut vulgò pretiosam re profus erubuit, & si quæ similis offerchatur, non debebat. Eandem virtutem observavit in adibus, suppellectilibus, & Episcopalibus ornamentis, ut docuit Pedum de Ale, quod non fuit ex auro vel argento, sed his longe pretiosiore materia. Vita l. 3. c. 46.

S. Franciscus Xaverius Româ in Indiam proficiscens nihil secum præter communes vestes & Breviarium ex Lusitania nihil nisi vulgare lacernâ & paucos libellos trudente D. Castancio servum, mihi, inquit Xaverius, rum manuum usus dum erit, alio ministro opus non erit. Vita l. 1. c. 9.

S. Thomas de Villanova unicum birretum proprio domi asservabat, sola veste & pallio laceris contentis suis manibus ex veteri Scapulari in frustra discisso fabricabat; ac ita non semel, sed perpetuò, dum vixit, laboribus spreto, post hæc labore manuum, unde eleemosinam facilius dare posset, & pauperibus, quorum se Patrem Tutorem agebat, largiùs subveniret, operabatur. primum cubiculum storeis tantum obductum, & percutum

habens, ibi super vili lectulo, aut sarmentis stratis quiescebat, & frequenter pauperes Sodales adhibens ex eadem olla cibum sumere consueverat, adeò tamen parcè, ut senio confectus, nunquam annuisset integrum pullum, sed quartam pulli partem, vel medietatem perdicis tantum pro sua scola parari. Triumphus honoris. fol. 40. & 41.

S. Franciscus Borgias simul ac se Societati JESU addixit, nullam unquam pecuniam contrectavit. Itinera ingressus adduci non potuit, ut vel syndonem mundam valetudinis causà, circumferre Comitum pateretur; sago aut chlamyde non alià usus, quàm pallio quotidiano, quod invertere, duplicareque solebat, ne luto inquinatum deterius foret. Petasum unum agebat satis esse arcendis cæli injurijs ocreas pedibus ut induceret, impetrari ab eo non poterat. Vita l. 4. c. 2.

Alanus de Solminihac Episcopus, quamdiu Cancellaræ Abbas fuit, de bonis Abbatæ non plùs, quàm Religiosorum omnium minimus frui voluit. Ad mensam accedens, quidquid apponebatur, ceu eleemosynam accipiebat, atque idcirco conquestus nunquam fuit, appositum nimis calidum vel frigidum esse, aut malè conditum, eò quòd eleemosyna Pauperi non sit debita, isque contentus esse debeat omnino, quod ipsi porrigitur. Idem quoad vestimenta reducebat in praxim, sique ei lacerata vel usu detrita ministraretur, summopere gaudebat. Pecuniam non dignoscebat, nec unquam illam attrectabat, nisi pro secreta aliqua eleemosyna faciendâ. In suis infirmitatibus per se Medicos advocabat, dicens, Pauperibus ejusmodi commoitates non convenire, & plerumque necesse fuit, ut Officiales sub aliquo prætextu illos vocarent. Frequenter in ore habebat, pauperem se moriturum, & nonneminem rogaturum, ut pro sepeliendo corpore suo sibi linteum ex eleemosyna, largiretur, quod etiam re ipsa contigit, siquidem nihil in Mundo possidens superiorem puellarum Orphanarum linteamen pro sepultura ex caritate sibi largienda suppliciter rogavit. Vita l. 3. c. 4.

Petrus Forerius ex tribus Beneficijs sibi oblatis pauperum arripiebat. Pileo utebatur, quamdiu aliquid primæ tunicæ supererat, neque habitum, nisi ultimo etiam filo

disrupto deponere. Quidquid ejus usui destinebatur, per vilius seligebat, cum, cui nihil deficit, revera pauperem non esse judicans. Ipsius conclave non alieno Vatis Eliæ vel Bethlemitico, splendebat ornatu, non parietes, mensa nullo instrata tapete, non aderat sella, imò ne quidem imago pretiosior, quam Vita l. 2. c. 8.

P. Petrus Faber cum ei aliquando repentina quodammodo animo cogitatio futuræ suis in ædibus egestatis occurrere statim decrevit, quot annis se omnibus rebus, que sentem ad victum & cultum pertinerent, penitus nihil ut se spoliatus esset, nihilque egentius. Vita l. 1. 3. n. 34.

Jacobus Merlohorstius in vestibulo & suppellectilem quidem diligenter observabat, nihil tamen in domum distributum immisceri patiebatur: sed in ta rudi opere elaborata, quæ pietatem prope oculos pascere, passim in domo occurrebant, & pigitationes ingerebant. Beneficium habuit pertentum tamen contentissimus vixit. Cibus ejus parcissimus & parabilis. Vita c. 25.

IV. Tertia occasio est in dispensatione suorum vel divitiarum, circa quam bene observandum est. Concilium Tridentinum sess. 25. c. 1. de reform. hinc verbis notat: *Interdicit S. Synodus Episcopis redditibus Ecclesie Consanguineos, Familiareque genere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibent res Ecclesiasticas, quæ DEI sunt, Consanguineis sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribuant, vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in cunque Ecclesiastica beneficia tam secularia, quam larvia, obtinentibus pro gradu sua conditionis obsequant, sed etiam ad S. Romana Ecclesie Cardinales pertinet cernit. Nec immeritò, quia, sicut Urbanus Papa cret. loquitur, ipsa res Fidelium oblationes appellat, quia Domino offeruntur, non ergo debeat in alium quam Ecclesiasticis, & Christianorum Fratrum in tium converti, quia vota sunt Fidelium, & pretia*

Patrimonium, & patrimonia Pauperum, atque ad pradiatum o-
 mnia explendum à Domino tradita: si quis autem, quod
 accepit, secus egerit, videat, ne damnationem Anania &
 Sapphira percipiat, & rem Sacrilegij efficiatur, sicut qui
 agris pradiorum fraudaverunt. Hinc tam solliciti fue-
 runt varij Episcopi & Sacerdotes, ne quidquam huic de-
 creto contrarium agerent.

S. Basilius in Epist. ad Julianum Apostatam deposcentem
 se aliquot auri talenta sic scripsit: Redditus mei Epi-
 scopatus sunt unus ager, decem oleæ, decem aluci, una mo-
 la, domus una, oves quadraginta, octo palmæ, tres fici,
 parvus hortus, quorum ego me Dominum non censeo, sed
 dispensatorem, cum mihi eorum incumbat cura, ut inde
 pauperes alantur.

S. Joannes Eleemosynarius, quamprimum factus erat
 Episcopus, mox advocans Dispensatores & Secretarios suos,
 sic eos alloquebatur: Non est justum, ô Fratres, & in mi-
 sericordia socij, ullius alterius curam gerere prius, quam
 Christi. Euntes itaque per totam civitatem singulatim de-
 scribite meos Dominos; cumque illi quærerent, qui es-
 sent Domini isti, respondit: Quos vos pauperes & men-
 dicos appellatis, ego Dominos meos & adjuutores nomino,
 illi soli mihi opem ferre possunt, ut à Christi regno non
 excidam. Unde denique tale testamentum fecit: Joannes
 humilis quidem servus servorum DEI, propter autem im-
 positam mihi Pontificatus dignitatem gratiâ Christi liber:
 Ago tibi gratias, Domine DEUS meus, quod me dignum
 censueris, qui tua tibi offerrem, & quod ex Mundi bonis
 nihil mihi sit reliquum, nisi tertia pars nummi, quam ip-
 sam etiam jubeo dari pauperibus, qui sunt Fratres mei in
 Christo. Quando enim DEI permissione creatus fui Epi-
 scopus Alexandria, inveni in meo Episcopatu circiter octo
 millia librarum auri, ex oblatione autem piorum collegi
 decem millibus plures his pecuniis; quas cum cognoscerem
 esse Christi, Christo etiam dare volui, cui nunc quoque tra-
 do animam. Quod testamentum cum fecisset, Spiritum
 quoque suum in manu viventis deposuit. Metaphrastes in
 vita.

Joannes Fischerus Episcopus Roffensis ita redditus fu-
piscoparus dispensavit, ut impij Satellites arculas illius tribu-
quentes, nullum nummum, sed citicium duntaxat auctam fu-
gelum invenerint. Marchant. in virga Aaronis ut. 4. solori
10.

Gregorius XIII. Viginti Collegia excitavit, & deo-
& totidem millia pauperum intra & extra urbem auctavit.
ut Baronius testetur ei à Romanis statuam in Capitolio impo-
rectam esse, in qua testentur, & prædicent, vices centi in
na aureorum millia ab eo in pauperes distributa fuisse. Mar-
pope

Alexander V. Pontifex adeò liberalis & profusus fuit in
pauperes; ut ipsemet fassus sit, se divitem Episcopum, libera-
perem Cardinalem, mendicum Pontificem fuisse. Ibid. Loren-

Clemens IV. Cum prius conjugatus duas Filias genuisset,
se, nunquam adduci potuit, ut post Pontificatum suscipere
majorem ipsis, quam prius privatus constituerat, &
offerret, dicere solitus: Ego DEO, non autem carna-
sanguini acquiescam. DEUS ita vult, ut sua in pia sollicitu-
sas erogentur. Dignus Petri successor non est, qui fami-
cognitioni, quam pietati & Christo deserit. Ibid. fol. 10. annis

S. Adalbertus redditus suos in quatuor partes divi-
quarum primam Clero, alteram pauperibus, tertiam
sua pro captivorum redemptione obtulit, quarram
fuisque ad usus necessarios servavit. Vit. 23. April. V.

S. Udalricus extremum diem imminere sibi adven-
totam suam supellectilem, præter paraturam unius
& mensarum, quæ ad servitium Successoris reliquit,
se importari præcepit, quibus visis cum gemitu dixit:
quid mihi hæc omnia? fuerunt autem pauca camillia
septem vel octo mensalia, duo sarcilia, & de argen-
cem solidi, quos statim per manus Præpositi voluit
Pauperes dividi, reliqua verò Clericis erogari. Vita
Jul.

S. Ambrosius à tempore, quo Episcopus ordinatus
omne aurum & argentum Ecclesiæ vel Pauperibus
buit; prædia etiam, quæ habebat, reservato usufructu
manæ suæ, Ecclesiæ donavit, nihil sibi, quòd hinc sum-
ceret, derelinquens. Vita 7. Dec.

Jacobus Merlohorstius quâ ratione bona sua & divitias
distribuere solitus sit, ipse in computo à se facto testatur,
at hanc sic scripsit; Anno 1631. exeunte ego Jacobus Mer-
lohorstius pro more meo jam ab annis aliquot observato,
computavi, persolvi, & liquidavi omnia debita mea cum
debitoribus & singulis, ita ut jam nulli debitor sim, nisi Deo
& Benefactoribus. Et quamvis annis præterlapsis multa
impenderim in ornatum & reparationem Ecclesiæ, non pau-
ca in pauperes, peregrinos, studiosos, aliòsque afflictos &
opes pro modulo facultatum mearum erogaverim, inve-
ni tamen superesse mihi in parato (quæ benignissima DEI
liberalitas & beneficentia est,) quingentos triginta quatuor
denarios. Hoc igitur quantumcunque est, ad DEI hono-
rem & Proximi subsidium, & salutem animæ impendere
decevi, decrevi tres ex residua ista pecunia facere portio-
nes; & unam quidem Ecclesiæ pro necessarijs usibus, & or-
namentis; alteram pauperibus Studiosis, Religiosis, Men-
dicantibus, Peregrinis; tertiam verò meis seu domûs, seu
Familie necessitatibus attribuire, idque singulis deinceps
denariis, quos mihi DEUS pro sua clementissima providentia
concessurus est, certa & stabili lege observabo. Ita statuo
& decerno ego Jacobus Merlohorstius anno 1632. initio
Januar. Vita c. 25.

V. Meritò ergo Sacerdotes ejusdem Merlohorstij salu-
brem adhortationem audiant, & observent, dum post repre-
hensam divitum avaritiam sic loquitur: Verùm magis
prodigiosum est, si opes avidè congerant, qui electi in for-
tem Domini statum profitentur, cujus decor & integritas
opum contemptu & cælestium præcipuè honorum desiderio
constat. Ut quid ergo pauperes Christi patrimonium tam
violenter invaditis? tam infideliter tractatis, tam indignè
consumitis? ignominia Ordinis vestri est, propriis studere
divitijs, nec bene conveniunt militare DEO, & dignis sæcu-
lo curis implicari? quando peius habuit Ecclesia, quàm
cum illius Ministri ceperunt contemptis aut malè contor-
tis tot Canonum & conciliorum decretis; Beneficia Benefi-
cij, curas curis superaddere, & multorum alimenta ad
luxus & vanitatis suæ fomenta convertere, DEO ingrati,
Ecclesiæ injurij, Proximis inutiles, pauperibus & miseris

immites, sibi metipsis perniciosi. Si ullos Hominum certe hæc verba spectant: *Habentes victum, & quibus nichil amplius optamus, his contenti sumus.* Superest aliquid? en vos velut Patres & Oeconomus inclamant. Quid exoptatis? nec aut noxias, aut alienas condere divitias? quorundam de ta possidere Beneficia, quæ viam sternunt ad multa? Vereor, hoc multos tunc primùm sapere, cum est pœnitere. Ita ille ut vitæ c. 10. refertur.

Exempla Abſtinentiæ.

I. Abſtinentia virtus est, quâ voluptatem in usu vitam refrænamus, & debitam rationem in eorum sumptuum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem, moderatè tempus servamus; & hæc virtus Sacerdotibus ob litteras causas summopere necessaria est. 1. Quia cum pe unicus integram Parochiam aut Urbem curæ suæ commiſſam habeat, valde expedit, ut sano sit corpore viribus robustis, ut semper ad obsequia caritatis promptus sit; ad hunc autem finem vel maximè abſtinentia est necessaria, utpote quæ, teste S. Hieronymo in Mater sanitatis, sicut voluptas Mater est ægritudinis, merito jam olim Siracides c. 37. hortatus est: *Noli esse in omni epulatione, & non te effundas super escam: in multis enim escis erit infirmitas, & appropinquabit usque ad choleram; qui autem abſtinet adjiciet vitam.* 2. Quia sine ea difficulter suis spiritualibus fructuosè invigilare poterit; cum ipse præ aliis contra vitia pugnare, aliòs que ad pugnam modi excitare, eumque in finem solidis virtutibus cogitationibus, & salubribus consiliis abundare debeat. Abſtinentiæ specialiter studere oportet, utpote teste S. Leone in s. de jejun. dec. meal. *prodeunt castitates, rationabiles virtutes, & salubria consilia;* sicut juxta commune proverbium plenus venter non & laborat libenter, ita nihil salutem, nihil sic sensum men operatur, ut moderata refectio, uti rectè S. Chrysostomus s. 29. super Epist. ad Hebr. advertit. 3. Quia magis scandalizat subjectos Populos, quàm intemperantia Pastorum; cum fixum sciunt S. Hieronymi effatum: *Sanctus*

ſaturitati *Juncta eſt laſcivia*. Unde idem Sanctus c. 2. in
 Mich. rectè ſic loquitur : *Eccleſia Principes, qui deliciis
 ſuſum, & inter epulas atque laſcivias pudicitiam ſerva-
 re credunt, propheticus ſermo deſcribit, quòd ejiciendi
 ſunt de domibus ſpacioſis, lautisque convivis & multo la-
 ure epulis conquiſtis, & ejiciendi propter malas cogita-
 ones & opera ſua. Et ſi vis ſcire, quòd ejiciendi ſint, Evan-
 gelium lege : In tenebras ſcilicet exteriores, ubi erit ſletus
 & ſridor dentium. An non confuſio & ignominia eſt, I E-
 VM Crucifixum, Magiſtrum Pauperum atque eſurientem
 ſeris prædicare corporibus, jejunſorumque doctrinam ru-
 dentes buccas, tumentiaque ora proferre ? Porro in tribus
 præcipuè capitibus hæc abſtinentia demonſtranda eſt à Sa-
 cerdotibus.*

II. Primum eſt in qualitate ciborum, ut ſcilicet non nimis
 pretioſos aut exquiſito modo paratos cibos habere deſideret ;
 Ita enim Concilium Carthaginènſe quartum monuit, dicens :
Vilem ſupelleſtilem, & victum pauperem habeat ſacerdos,
*dignitatisque largitorem meritò vita fideliter quarat ; ne
 dum delicias ſectamur, à regno cælorum retrahamur, ut S.
 Hieronymus epiſt. 2. loquitur. Hinc & S. Bernardus ad FF.
 de monte DEI ait : De condimentis ſufficiat obſecro, ut
 comedibiles ſiant cibi noſtri, non etiam concupiſcibiles, vel
 delectabiles. Quam doctrinam multi Sacerdotes egregiè ob-
 ſervarunt.*

S. Auguſtinus etiam ut Episcopus menſa uſus eſt tenui ac
 frugali ; ea non opiparis ferculis vel argentea ſupelleſtile
 renidebat ; ſed vaſis ligneis præter cochlearia erat inſtructa.
 Veſcebat autem, ut ſemper, oleribus aut leguminibus, in-
 terdum autem hoſpitibus adventantibus, pauillum carnis
 adhibebat. Nihil in cibo & potu præter neceſſitatem exqui-
 rens, voluptati nihil indulgendum ratus. Vita l. 3. c. 47.

S. Laurentius Juſtinianus menſam habuit non ſordidam,
 ſed communem, cibo ſemper uſus vulgari ; nihil appetere,
 aut damnare ſolitus ex iis, quæ apponebantur. Vita 8. Jan.

S. Carolus Borromæus viliffimis plerumque cibus uteba-
 tur, ita ut extremis temporibus carnes omnino negligeret.
 Viæ Compend. c. 25.

S. Ignatius

S. Ignatius Lojola nullum edulij vel condimenti quicquam indixit; nihil inter edendum questus, licet male paratus foret. Placuit tamen illi ad allucandos peccatissimi homines non incommoda frugalitas. *Maff. l. 3. c. 10.*
 Gloria S. Ign. c. 10.

S. Franciscus Xaverius, dum in Commorino versabatur, licet summè laboraret, & perpetuo sudore disfluere, tamen exiguâ duntaxat, & à se coctâ vivebat; raro pane lacte licet acido adhibito. *Vita l. 2. c. 6.*

Jacobus Merlohorstius uno ferè cibo ordinariè contentus erat, ciborum varietatem ut valetudini noxiam detrahere neque enim ciborum indulgebat suavitati, sed naturam viebat necessitati. *Vita c. 23.*

Petrus Forerius dulces cibos, quorum gustum non pro acerbiorè liquore corrumpere, penitus vitabat; hinc inquam butyrum recens, ova rarissimè, pisces semper in pomâ cocta solùm valetudine sinistra coactus comedit. Quadraginta propemodum annis semel tantùm de leguminibus & radicibus, adjunctis frequenter piscis in modico sale asperso coctis vescabatur. *Vita c. 14.*

III. Secundum caput, in quo abstinentiam exercere Sacerdos, est quantitas cibi; pro qua servanda hanc legem præscribit Cassianus *collat. 23.* ut secundum capacitatem virium, vel corporis, vel ætatis, tantùm sibi meti cibum quisque concedat, quantum sustentatio carnis, non tantùm desiderium saturitatis exposcit; nam ut rectè ait S. Hieronymus *l. 2. in Jov.* nihil ita obruit animum, ut ter plenus & exastuans. Hinc studiosè illam semper Sacerdotes vitârunt.

S. Vincentius Ferrerius etsi concionibus, aliisque occupationibus ad salutem Proximi tendentibus gravissimè occuparetur, per quadraginta tamen annos quotidie, exceptis diebus Dominicis, jejunabat. *Vita 5. April.*

S. Ursinarius Episcopus tam tenui ac modico utebatur, ut per eum nemo, nisi per miraculum sustentari posset, & talis erat, quem absque officio dentium sumere potest, unde ab ipso etiam pane novendecim annis abstinebat.

S. Nicolaus Episcopus semel duntaxat edebat quorundam vespèri quidem, ut publicis negotiis, quæ magna erant

que, diem licentiùs commodaret. Nec plùs uno ferculo
 creavit unquam, niſi Hoſpitiſum gratia, quorum dignitas
 ſententiam eſcam expeteret. Vita 7. Dec.

P. Franciſcus Suarez, diebus illis, quibus non jejunabat,
 ſemper ad meridiem cibo aut nullo, aut modico prandium
 noctem differerebat, quod ipſum tamen libræ pondus non
 exceſſit. Vita.

P. Conſalvus Silveria, cùm eſſet Gonimbricæ, domum ſe
 palpito recipiens, cibarij panis fruſtum à Promorondo pe-
 terat, còque ſe ad locum ſolitarium culinæ proximam con-
 ferens, majori voluptate illum comedebat, quàm alij ex-
 quiſitiſſimos cibos, reliquo tamen die prandij loco nihil at-
 tingebar. Vita c. 6.

IV. Tertium caput abſtinentiæ Sacerdotalis eſt modus ſu-
 mendij cibum; ut ſcilicet hîc ſibi maximè dictum exiſtimet
 Sacerdos illud Gen. 4. *Sub te erit appetitus tuus, & tu do-
 minaberis illi*; nam, ut ſapienter S. Gregorius l. 10. moral.
 dicitur, non tam cibus, quàm appetitus in vitio eſt, & ple-
 numque culpa committitur, etiam cùm abjecta & vilia ſu-
 mantur. Certè quàm difficilis ſit hæc appetitus frenatio, te-
 ſtatur eſt S. Auguſtinus, qui in lib. Conf. de ſeipſo ſic loquu-
 tus eſt: *In his tentationibus (gulæ) poſitus certo quotidie
 adverſus concupiſcentiam manducandi & bibendi; non
 enim eſt, quod ſemel præcidere, & ulterius non attingere
 decernam, ſicut de concubitu potui. Itaque freni gutturis
 temperata relaxatione & conſtrictione temperandi ſunt.
 Et qui eſt, Domine, qui non rapiatur aliquando extra me-
 tu neceſſitatis? quiſquis eſt, magnus eſt, magnificet nomen
 tuum; ego autem non ſum, quia homo peccator ſum. Unde
 merito multi Sacerdotes in hoc appetitu expugnando omnem
 diligentiam adhibuerunt.*

S. Auguſtinus de ſeipſo fatetur, quòd non aliter ad cibos
 ſumptuosos, quàm ad pharmaſia haurienda acceſſerit, quæ ple-
 rumque cum magno horrore appetitus ſumuntur. Hinc l. 10.
 Conf. c. 31. dicit: *Docuiſti me, ut, quemadmodum medica-
 menta, ſic alimenta accedam ſumpturus.* Hinc ut faciliùs
 appetitum à cibus averteret, menſam pio colloquio, ſacrâ le-
 ctione, vel diſputatione de rebus ſacris condiebat. Vita l. 3.
 c. 47.

P. Bernardus Colnagus è Societate JESU, ad mensam S. A. rus altè suspirabat, non secus ac si in malam crucem maneretur; ut verò appetitum magis domaret, amarorem suum ante absynthio, aceto, sale nimio, pulvere, vel acerbis herbis & sibus conciliabat: vel præcalidis cibus palatum admodum. Vita l. 2. c. 13.

P. Thomas Sanchez, quando advertit, in mensa asperum ferculum sibi arridere, statim id deposuit; nullum verò condimentum, sale, aut aliud condimentum adhibebat. Vita l. 2. c. 13.

P. Julius Mancinellus è Societate JESU, perpetuo ab asperis ferculis, quæ ipsi magis arridebant, abstinuit; è comestione verò, ut magis appetitum domaret, ad illos se cibos contulit, quos fecit, à quibus à puero abhorrebat, & nauseabat in adolescentia, & quorum odorem, ubi percepit, in deliquium commisit. Vita l. 2. c. 5.

P. Sebastianus Barradius itidem è Societate JESU, in mensa tantum & palato ingratißima edebat. Sæpe mortificationis sui gratiã calidissimos sumebat cibos, sæpe frigidissimos, ut sibi sapor periret. Vita Itiner. præfixa.

Exempla Sobrietatis.

I. Sobrietas est virtus, quã inordinatum potus appetitum frenamus; quæ, quantopere necessaria sit Sacerdotibus, vel ex ipso eorum, officio satis patet; cum enim ipsi, quasi Navarchi & Speculatores, ac Vigiles, rectè tantò magis ab iis, quàm Navarchis & Vigilibus corporibus sobrietatem requiri, quantò majora animæ damna ebrietate timeri non immerito queunt. Hinc reprobè Paulus 2. Tim. 4. sic alloquitur: *Tu verò vigila, in multis labora, opus fac Evangelista, ministerium tuum sobrius esto.* Adde, quòd ipse, quem toties bibunt, calicem ritualis sacratissimi Sanguinis Christi meritò eos incitantem ad calicem Dæmoniorum seu ebrietatem singulari modo vitandam; non enim potestis calicem Dæmoniorum bibere, inquit S. Paulus 1. ad Cor. 10. tam studiosè semper sobrietatem coluerunt plurimi Sacerdotes, eumque in finem Convivia, in quibus maxima ebrietatis casu sobrietatis violandæ, tanta contentione devitant.

S. Augustinus tria semper sollicitè cavebat. 1. Ut nunquam cuiquam uxorem suaderet. 2. Ne militare volentem cuiquam ad hunc finem commendaret. 3. Ut ad convivium invitatus, persuaderi se non sineret. Vita l. 3. c. 47.

S. Hieronymus non modò ipse convivia studiosè devitavit, sed etiam alios Sacerdotes ad idem faciendum stimulavit; hinc ad Nepotianum sic scripsit: *Convivia vitanda sunt secularium, maxime eorum, qui honoribus tument. Consolatorez nos potius in muroribus suis, quam Convivas in prosperis noverint. Facile contemnitur Clericus, qui saepe deprecatur ad prandium ire non recusat. Nescio enim, quomodo etiam ipse, qui deprecatur, ut tribuat, cum acceperit, libentius te iudicat, Et mirum in modum, si eum rogantem contempserit, plus te postea veneratur.*

S. Gregorius Nazianzenus, cum semel, iterumque à Theodosio Imperatore ad convivium invitatus recusare non potuisset, quanto cum dolore interfuerit, ipse de vit. differt. testatur, dicens: *Non jam Imperatori ut prius contubernatis erit Gregorium, atque inter medios epulones non erit, tristis et tacitus accumbens, agrè anhelitum ducens, Et servilem in modum edens.*

Jacobus Merlohorstius convivia, cum honestè poterat, declinabat, imitatus S. Chrysostomum, qui, cum abstinentiæ et sobrietatis leges difficulter se in conviviis servare posse adveniret, omnino ab iis abstinebat. At si subterfugere non liceret, tantùm ad vespertinum tempus (quod clepsydram secum portatà explorabat) accumbebat, facetus, jucundus, simulque pius inter epulas, utilitatis semper spiritualis capax memor; tum missionem postulabat, nam intempestiva convivia in multas horas vel noctem prorsus abhorrebat; temporis enim illius inestimabilem jacturam rebatur.

11. Ne tamen omnino convivia, quæ ipse etiam Christus, et sancti interdum Viri frequentarunt, interdicta sibi existiment Sacerdotes, salubrem S. Gregorij regulam Natali Episcopo l. 2. epist. ep. 37. datam ob oculos habere debent: *Convivia, quæ ex intentione impendenda caritatis fiunt, rectè nostra Fraternitas in suis Epistolis laudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex caritate veraciter procedunt, cum in illis nulla absentiam vasa mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur.*

prehenditur, nec in eis inanes secularium negotiorum
bula, sed verba sacra lectionis audiuntur: cum non altera
quàm necesse est, servitur corpori, sed sola ejus infirmitas, quæ
reficitur, ut ad usum exercenda virtutis habeatur.
itaque si vos in conviviis vestris agatis, abstinentiam
teor, Magistri estis.

Exempla Castitatis.

I. Quantopere hæc Castitas, quæ est virtus ab illicitis
venereæ voluptatis coercens, Sacerdotibus necessaria sit,
ex hoc patet, quòd jam olim DEUS in veteri Testamento
Sacerdotes in tabernaculo ministraturos à mulieribus abstinere
debuerint, unde ut rectè argumentatur Innocentius
dist. 31. c. 4. multò magis Sacerdotes vel Levitæ post
ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel Sac
terium, vel Ministerium sine successione est, nec præter
quàm vel à Sacrificiis divinis, vel à Baptismatis officio
Et si Apostolus 1. Cor. 7. suavitè abstinentiam ad tempus
eis, ut vacent orationi; multò magis Sacerdotes, quibus
orandi & sacrificandi jure Sacrificium est, debent
ab hujusmodi consortio abstinere, uti idem Innocentius
dist. c. c. 5. discurret. Unde & ipse Christus, ut ostendat
quantopere cupiat hæc virtute instructos esse Sacerdotes,
misit quidem Apostolos suos in varia peccata cadere, quibus
tamen illos unquam luxuriæ notâ vel suspitione maculâ
voluit. Duobus autem præcipuè actibus castitatem
monstrare debet Sacerdos.

II. Primus est, ut nihil unquam castitati contrarium
suscipiat, verbo, aut opere committat, sed illud præcipuum
Apostoli monitum ad Eph. 5. *Fornicatio autem, & omnis
immunditia, aut avaritia, ne nominetur in vobis, quæ
deceat Sanctos*: altè pectori insculptum habeat, studio
mèque observet, sicut plurimi Sacerdotes exemplo
cuerunt.

S. Gregorius Nazianzenus, cum quondam lectioni
duas mulieres decoras juxta se sedentes vidisset, & torrens
eas vultu aspiciens, quænam essent, & quid sibi vellent
interrogasset, illæ familiariter eum complectentes, nec
lestè feras, inquit, præsentiam nostram, amba

ubi familiares sumus : altera quippe ex nobis Sapientia,
altera Castitas vocatur, & iussæ sumus à DEO tecum habi-
tate, quia mundum & jucundum in corde tuo habitaculum
parasti. Rufinus in prolog. libr. S. Gregor.

Cum Nobilis quædam Matrona, eâque pulcherrima S.
Wolstanum Wigorniensem in Anglia Episcopum ad turpi-
tatem provocaret, ipse auditâ funestâ fœminæ voce, fâ-
cto crucis in fronte signaculo dixit : Fuge fomes lasciviæ,
Satanæ filia, vas Satanæ ; & simul alapam mulierculæ tanto
impetu impexit, ut crepitus illiæ palmæ in tota domo audiver-
etur, verbisque severissimis, & Episcopo dignis eam abegit.
S. Hieronimus 19. Jan.

S. Ignatius Lojola, ex quo die in B. Virginis Patrocinium
dedidit, tantam consecutus est castitatem, ut nullam deinceps
carnis tyrannidem, quamvis præfervidus naturâ, sen-
tisset. Maffæus l. 3. vit. c. 8.

S. Franciscus Xaverius tantopere castitatem coluit, ut
etiam ipsum libidinis nomen summopere horreret ; unde
cum turpe ipsi dormienti somnium quondam evenisset, adeo
illi resistit, ut copiosus per nares sanguis efflueret. Vita.

De S. Epiphanijs Episcopi Ticinensis castitate sic scripserunt
Erodus ejus Successor : Constituebat in eo domum suam
castitas, & continentia radices fixerat in profundis. Virum
esse, nisi per patientiam laboris ignorabat ; carnem se
habere, nisi cum moriturum se meminerat, nesciebat.

P. Angelus Moritola tam insigni castitate à DEO donatus
fuit, ut in missionibus solus inter homines Ethnicos & nu-
mos non aliter ac beata mens à cælo delapsa viveret, aspe-
ctusque eorum non aliter, quàm ligneum quoddam aut sa-
pientium simulacrum moveretur. Syllabus Prov. Pervan. 7. Oct.
1626.

Petrus Forerius etiam minimam iniquitatem castitati
contrariam sic avertebatur, ut famem potius ad mortem
toleraturus fuisset, quàm panem à suspecta manu subactum
comederet : ad hæc neque digitum hominis pro re quacun-
que torius Mundi attrectasset ; unde si Epistola, liber, cla-
vis, vel res alia ipsi tradi debebat, jubere consueverat, ut
mensæ vel fenestræ imponeretur, ne dantis manum attrecta-
ret. L. 2. vit. c. 9.

Infrus. IX.

M

III. Alter

III. Alter actus est, ut omnes occasiones lædendæ eatis, præcipuè Mulierum aspectus & consortium, cum studio devitentur, ne, qui amat periculum, pereat. hinc meritò S. Hieronymus Nepotianum hortatur: *Patrum tuorum aut raro, aut nunquam Mulierum præterierant; quòd si verò propter officium Clericatus aut visitetur, aut Virgo, nunquam domum solus intratus cum sola secretò, & absque arbitro vel teste, non sicut enim non potest homo, teste Salomone prov. 4. 17. dare ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant, aut ambulare super prunas, ut non comburantur pedes eius; sic qui ingreditur ad Mulierem proximi sui (sine debita causa & cautela) non erit Mundus, cum reprobam; quam doctrinam accuratissimè tanè quamplurimè sacerdotes observârunt.*

S. Augustinus Episcopus nullam Mulierem intra domum suam conversari est passus, ne quidem germanam soror quæ Vidua DEO serviens multo tempore usque ad diem mortis sui Præposita Ancillarum DEI vixit. Nunquam ad scæminas rogatus sine testibus Clericis intrabat. Solum cum solis est collocutus, asserens, nunquam fornicatus cum Servis DEI etiam castissimis, quamquam præteritis spiritualis, conversari debere; nam amor spiritualis fuerat affectuosum, affectuosus obsequiosum, obsequiosus familiaris, familiaris sæpe generat carnalem, & carnalis quod S. Paulus ad Gal. 3. prædixit, ut, qui spiritu conceptus non consummet.

S. Ursinus Presbyter ad eò Mulierum consuetudinem testatus est, ut etiam in agone appropinquanti sceminerit: *Recede à me Mulier, adhuc igniculus vivit, tolle.* Daurolt. in flor. ex. c. 3. tit. 49. ex. 2. ex S. Gregorio Dial. l. 4. c. 11.

S. Carolus Borromæus nunquam induci potuit, ut sceminiis, consanguineis licet, nisi coram Personis valèntioribus loqueretur; in loquendo autem nemo illo circumstantior, nullum verbum edere auditus est, quod vituperabilem videret. Vit. compend. c. 26.

S. Petrus de Alcantara non solum conversationem Mulieribus, sed etiam aspectum earundem studio summo

cabat; unde per 40. annos nullam Mulierem, quantumcumque propinqua fuerit, aspexit. Comp. vit. c. 3.

Alanus de Solminihac Lutetiæ propter Episcopatus sui negotia versatus, noluit in ulla domo divertere, nisi cum hac conditione, ne ulla fœmina sub suum & suorum aspectum veniret, alioqui se recessurum è diversorio, quod & quindecim postea diebus fecit, cum Puella necessitate compulsâ culinam intrasset. Iter agens nunquam permisit, ut fœmina ulla sub quocunque prætextu cubiculum intraret, sibi ipsi potius servire malens, quàm ab illa accipere obsequium. Studiosissimus semper fuit, ne lumina in illarum vultum defigeret, ne qua remaneret in se imago, quæ puritatis suæ candorem posset offuscare. Si porro cum iis loqueretur, faciebat idem vera fronte, nec aliter se habebat, quàm si in confessionali esset, ne videlicet ullo modo earum faciem intueretur. Vita c. 3.

Petrus Forerius Canonicus Curionem agens noluit in ædem suam recipere ullam Confanguineam, ac ne ipsam quidem Matrem, non nescius, si nonnulla Concilia Parochis id concedant, hoc non nisi per conniventiam fieri. Moniales, quarum curam susceperat, nunquam nisi duobus passibus distantes, & aliâ præsentem, alloquebatur. Nec tantum ipse eas non aspicebat, sed etiam illis præceperat, ut ab ejus aspectu studiosè abstinere. Vita l. 2. c. 9.

P. Balthasar Alvarez ne in publico Inquisitionis actu Mulieres aspicere cogeretur, septem integris horis oculos in B. Virginis iconem defixos habebat. Vit. c. 5. §. 1.

Jacobus Merlohorstius Parochus multis annis coctos cibos è vicina domo accepit, ne Mulierem admittere cogere. Ac licet postremis annis sororem in domum receperat, nunquam tamen ipsam, vel aliam Mulierem intra limen cubiculi pedem inferre passus est. Et licet importunæ quarundam Matronæ id ipsum flagitarent, constanter id negavit, & publico ostio hanc Epigraphen appendi jussit: Mulierum pedes foras sunt. Vit. c. 13.

IV. Merito ergo quivis Sacerdos salubrem S. Leandri Episcopi ad Virgines adhortationem c. 2. sibi applicat: *Quisquis vir, si sanctus est, nullam tecum quarat familiaritatem, ne videndi jugitate aut infameiur utriusque sancti.*

tas, aut pereat. Decidet enim à caritate DEI, quæ præ
 trandi operis mali occasionem præbuerit. Decidet à
 zate proximi, quæ, etsi malè non agit, opinione tantum
 simam famam nutrit; dispar enim sexus in unum
 coitillatur instinctu, quo nascitur; & naturalis
 flamma, si incomposita attigerit. Quis colligabit ignem
 sinu, & non comburetur? ignis & strappa utraque
 traria in unum redacta flammam nutriunt: Viri
 femina diversus si conjungitur, quo lex natura
 commovetur. Quæ sanè doctrina à Sacerdotibus tan-
 gentiùs observari debet, quantò vehementiùs ipsi
 aliis insidiatur malignus hostis, ut enim rectè S. Hiero-
 mus ep. 22. advertit, Non quarit Diabolus homines
 & eos, qui foris sunt, & quorum carnes Rex Assyria
 succendit; de Ecclesia Christi rapere festinat, esca-
 cundum Abacuc selecta sunt, Iob subvertere cupit, &
 ratoluda ad cribrandos Apostolos expetit potestatem,
 verò, ut rectè monet Cassianus l. 6. Instit. impossibili-
 minem suis, ut ita dicam, pennis ad præcellæ huius
 evexerit, ideo cum Salomone & S. Paulo ad eundem est
 nus, & ex totis præcordiis deprecandus, ut stimulum
 auferat, ita tamen ut propria cooperatio non neg-
 sine qua DEUS hanc gratiam non dabit. Certè ex huius
 operationis defectu plurimos castitatem non obtine-
 pienter advertit S. Augustinus l. 2. de merit. c. 77. dicit
 Casti non sumus; non, quia non possumus, sed quia non
 lumus; nam qui te hortatur, ut voveas, ipse adjuvat
 ut reddas; alioqui culpa illius esset, si, quod impossibile
 efficere requires. Neque igitur culpandus est DEUS,
 præcepit, vel qui non adjuvat, quia non præcepisset,
 juvare vellet. Culpa igitur tota in te est, qui dicit
 le, neque tamen te promotes; dicit te non posse; neque
 men, ut possis, conaris.

Exempla Humilitatis.

I. Humilitas est virtus, quæ inordinatus excellenti-
 petitus reprimatur; quæ, quantopere necessaria sit Sac-
 tibus, sat clarè Christus ostendit, dum Apostolis suis

illis virtutibus hanc commendavit, dicens Matth. 11. *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde*; & merito, duæ namque sunt causæ, ob quas Sacerdotibus præcipuè est necessaria. Prima est, quòd ad majorem perfectionem & sanctitatem ipsi sint obligati; unde profundius etiam Humilitatis fundamentum jacere debent, ut sapienter S. Augustinus l. 10. de Verb. Dom. advertit, dicens: *Qui cogitat magnam fabricam construere celsitudinis, prius de fundamento cogitet humilitatis*; & quantum quisque vult imponere momentum adificij, quanto erit majus adificium, tanto altius fodit fundamentum. Altera est, quòd hoc ipso, quòd copiosiorem habeat occasionem, præclara opera patrandi, & multiplices meritorum thesauros congregandi, humilitati etiam, teste S. Hieronymo in epist. ad Celantiam, & præcipua conservatrix, custosque virtutum aliarum, studere debeat; nam, ut rectè S. Gregorius l. 8. moral. pronuntiavit, *perit omne, quòd agitur, si non in humilitate custoditur*. In tribus autem præcipuè actibus hujus virtutis exercere se debet Sacerdos.

I. Primus est, ut seipsum ex corde despiciat, vilissimumque reputet, nihilque sibi gloriæ aut honoris de ullo opere ascribat; sic enim Servator ipse monuit Luc. 17. dicens: *Sic & vos, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quòd debuimus facere, fecimus*. Et verò quis præclarum, laudèque dignum opus se fecisse arbitretur, si centum milliones talentorum debeat alteri, & semel unicum de tam grandi debito obolum solverit? an qui tam grandi ære ob accepta beneficia DEO obligati sumus, ut, licet omnes virtutum actus possibiles soli exercuissemus, & infinitos homines ad meliorem frugem convertissemus, necdum obolum solvisse censeremur; quantò minùs ergo, si unum duntaxat aut alterum virtuosum opus patravimus, aut homines paucos converterimus, causam superbicendi habebimus? Unde merito Sanctissimi quique Sacerdotes vilissimam de se ipsis opinionem conceperunt.

S. Paulus, quàm vilem se æstimavit, ipsemet l. ad Cor. 4. significavit, dicens: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus*.

S. Ignatius Lojola ad eò omnem excellentiæ appetitum suppresserat, ut ipsemet fassus sit, se per viginti annos tantam quam vel minimam superbiæ tentationem fuisse passum, imò miraretur, quomodo homo seipsum cognoscere possit. Vita l. 4. c. 1.

S. Franciscus Seraphicus non modò vilem & abjectam se reputavit, sed etiam peccatorum maximum æstimavit, aperte confessus est; ob quam causam Frater quidam præstantissimam illi in cælo sedem paratam esse. Vita l. 1. c. 1.

S. Franciscus Xaverius se nequissimum omnium seipsum pronuntiabat; laudem & honorem non minus, quam alij vituperationem & dedecus horrebat. Dicebat, se sibi esse, DEUM Sociorum precibus, & meritis dare tantam gratiam. Ne ob miracula à se patrata magni fieret, partim ex iis locis aufugit; partim, ut miraculum retineret, rogavit; partim ipsorum ægrorum, puerorumque, se admittere, fidei adscribebat. Vita.

Alanus de Solminihac mox in principio suæ conversationis hoc propositum concepit: *Humilitas & mansuetudo mihi virtutes erunt; quare ut eas mihi comparem, habebo curam omnis generis medicis hunc in finem accipere datis utendi*; hinc dicere solebat, pro hac virtute quædam incomparabiliter majore animo opus esse, quam aliarum virtutum consecutione; eò quòd aliarum pulchritudo ex seipsa quoddam quasi illicium esset, ræque pergrata, humilitatis verò pulchritudo omnino cognita & occulta sit, & ut deformis valdè oculis reprobetur. Ipse certè in oculis suis semper minimus sibi visus, nec aliud se, quàm vilem terræ vermiculum esse dicebat, que dignitas Episcopalis oculis illius caliginem obducere potius majus studium hujus virtutis ingeneravit, utpote qua putabat Episcopum cum veritate nominari non posse, cum Eccl. 3. dictum sit: *Quantò major es, humilia te omnibus*. Sed & si quid in laudem ipsius diceretur, non ter, quàm si tormentum subiret, accepit.

P. Petrus Faber ob humilitatem suam, summis, & infimis amabilis, admirabilisque extitit. Rogabat DEUM assiduò, ne ob suas imperfectiones DEI gloria vel præ-

appetit impeditur. Cum Pueris & hominibus tenuibus li-
 berissime agebat, quia intellexit, DEO gratissimos esse la-
 boribus pro his susceptos. Vita l. 2. c. 12.

P. Franciscus Suarez cum ad summum literarum, famæque
 veligium pervenisset, candidè fatebatur, nulla se animi cla-
 ritate moveri, quòd sciret, quàm plurimos alios etiam Rusti-
 cos, si iidem, quibus ipse, à DEO juvarentur auxiliis, do-
 ctiores, sanctioresque evadere potuisse. Indignum se alo-
 bare, qui infimi coqui munus obiret. Vita 10. de Ang.
 p. 178.

P. Paschasius Broætus unus è primis S. Ignatij sociis di-
 cere solebat, se quindecim annis humilitatem à DEO pe-
 tisse, & tamen parùm adhuc habere, sæpèque Dæmonem
 sibi ante faciem stercorea projicere. Unde Dæmon ipsum
 propter humilitatem adeò fugit, ut, cum Laureti à nemine
 spici posset, Paschasio templum egresso clamaret; hunc ti-
 meo: & mox egressus sit. Vita MS.

III. Secundus actus est, ut etiam ab aliis quis despici de-
 sideret, ideòque vilissima munera & opera ambiat, ac qua-
 rat; *Verus namque humilis vilis vult reputari, non humi-
 lis predicari, & gaudet de contemptu suo*, ut rectè S. Ber-
 nardus l. 26. in Cant. notavit. Unde sapienter etiam S. Hie-
 ronymus dixit: *Multi humilitatis umbram, veritatem
 avari sectantur; auferantur omnia figmenta verborum,
 cessent simulati gestus, verum humilem patientia ostendet;*
 quo iudicio multi Sacerdotes suam humilitatem probârunt.

S. Paulus adeò contemptum sui amabat, ut cum veritate
 1. Cor. 12. dicere potuerit: *Placeo mihi in infirmitatibus
 meis, in contumeliis, in persecutionibus, in angustiis pro
 Christo.*

S. Franciscus Borgia cum in culinam descendisset, & par-
 vorum à se coctum Aarozio misisset, interrogatus postea,
 quantum DEI munus esset, ejusmodi vilia officia obire, tan-
 tum, respondit, ut equidem me illo indignum putem. Hist.
 Soc. p. 1. l. 9. n. 78.

S. Petrus Martyr Ordinis Prædicatorum adeò se humilem
 in Fratrum Congregatione exhibuit, ut ad illorum obse-
 quia, quibus Juvenis solebat occupari, plerumque etiam
 se ultro offerret. Itaque crebrò pia sollicitudine

serviebat Infirmis, sæpe hospites hilari excipiebat. S. C.
 quio, interdum etiam Janitoris officio fungebatur. S. C.
 29. April.

P. Martinus Delrio post adeptam in jure Doctoratum re
 ream, post scriptos legum Commentarios, post tot doct. S. C.
 mos in Societate libros editos, post supremum Brab. S. C.
 Senatum Philippo II. Hispaniæ Rege jubente gestum S. C.
 jus Palatinis, Militibusque diu dictum, post Cancell. S. C.
 Regiique Fisci Præfecturam, Societatem ingressus, ab S. C.
 Novitiatu, 32. annum agens, cum Juvenibus Dial. S. C.
 cœpit insudare, nec prius desistere, quàm triennale S. C.
 sum absolvisset. Sed & lacerâ non rarò veste indutus S. C.
 nomum per urbem comitabatur, & quæ ille emerit. S. C.
 mediam urbem stupente Civitate ad Collegium defert. S. C.
 Vita.

Joannes Nunnus Patriarcha Æthiopiæ in nulla p. S. C.
 mius esse volebat, sed ministrabat mensæ, lavabat p. S. C.
 cubiculum suum purgabat, vestes laceras reficiebat, p. S. C.
 trem quendam ad ægrum vocandum, per modum Soci. S. C.
 mitabatur.

Constantinus Presbyter in contemptoris sui amplect. S. C.
 volavit, eumque amanter exosculatus dixit, nemine S. C.
 reus, veriora de se locutum fuisse. Pennequin. in M. S. C.
 dissert. 1. §. 1.

IV. Tertius actus est, ut honores & dignitates oblat. S. C.
 caciter repellantur, vel certè non nisi à concto recipi. S. C.
non enim magnum est esse humilem in abiectione. S. C.
 Bernardo s. sup. missus est, magna prorsus, & rara S. C.
est humilitas honorata; cujus quamplurima exempla S. C.
 riis Sacerdotibus habemus.

S. Thomas Aquinas ab Urbano quarto Romam voc. S. C.
 nunquam adduci potuit, ut honores acciperet, & Arce. S. C.
 scopatum Neapolitanum, etiam deferente Clemente S. C.
 recusavit. Vita 7. Mart.

S. Gregorius Magnus ad Pontificatum electus in cave. S. C.
 silvestrem se abdidit; nec prius paruit, quàm indic. S. C.
 lumæ fulgidæ super se à cælo dependentis proditus, S. C.
 tractus est. Vita 12. Mart.

S. Cudbertus Lindesfarniensis Episcopus, licet multi ad
 ipsum à Rege & Synodo congregata Legati & Literæ de Epi-
 scopatu recipiendo mitterentur, constanter tamen dignita-
 tem rejectit, donec à potentibus Viris & Religiosis sui Mona-
 chorum generis flectentibus, lacrymantibus, & per DEUM ob-
 secrantibus persuasus, eo præcipuè titulo suscepit, quòd ei à
 sancto quodam Viro prædictum sit, ipsum Antistitem futu-
 rum. Vita 20. Mart.

S. Guarinus Prænestinus Episcopus communi omnium vo-
 catus in Episcopum electus, custodibus, qui constituti erant, ne
 egeret, elusus, tamdiu latuit, donec alius Episcopus electus
 fuisset. Quamvis postea à Lucio secundo Romam venire iussus
 Episcopatum Prænestinum acceptare coactus sit. Vita
 6. Febr.

Andreas Oviedo, cum ei Episcopatus Hierosolymitanus
 præfatus esset, ita consternatus est, ut statim S. Ignatio
 scripserit, se in omnibus quidem obediturum, hæc una in re
 non posse, se proin Pontifici scripturum, cujus tamen jussu
 suscepit munus. Vita MS.

Joannes Nunnus dicebat, se malle totam vitam in catena
 transigere, quam Patriarcham Æthiopiæ fieri; quamvis hoc
 munus ex obedientia suscipere coactus sit. Hist. Soc. p. 1.
 14. n. 15.

Jacobus Laynes secundus Societatis JESU Generalis non
 modo Episcopatum, & duplicem Archiepiscopatum, sed
 etiam Cardinalatum, & Pontificatum, pro quo duodecim
 vota habebat, generosa constantia & humilitate à se re-
 pulit. Hist. Soc. p. 2. l. 8. n. 216.

V. Quare omnes Sacerdotes meritò saluberrimam S. Au-
 gustini to. 2. epist. 56. adhortationem sibi applicare debent:
*Obsecro, & plurimum rogo, non patiamini sine causa tam
 pretiosum exemplar (Christi scilicet humilitatem) vobis
 exhibitum esse, sed conformamini illi, & renovamini spi-
 ritu mentis vestrae. Imò non parùm etiam proderit, imagi-
 nari ipsum Christum ad Sacerdotes illa olim Luc. 22. ad Apo-
 stolos dicta verba repetere: Reges gentium dominantur eo-
 rum, & qui potestatem habent super eos, benefici vocan-
 tur: vos autem non sic, sed quicumque voluerit Major esse
 inter vos, sit vester Minister: & qui praeceptor est, velut
 Mini-*

Ministrator, & ecce ego in medio vestri sum, sicut ministrat.

Exempla Mansuetudinis.

I. Mansuetudo est virtus, quâ iram adversus eos, qui injuriâ comprimimus, sed & aliâs omnem ex animo iram patrem excludimus; cujus necessitatem respectu Sacerdotum ipse iterum Christus Matt. 11. latè clarè insinuavit, de quo Apostolos dixit: *Discite à me, quia mitis sum, & mansuetus corde, & invenietis requiem animabus vestris;* ut Sacerdos ut rectè S. Chryostomus ho. 58. in gen. dixit, nihil per conciliandos, promerendosque inimicos infensissimam mansuetudine efficacius; Hinc Moyses pro ductore Populi Israëlitici electus, totius plebis (hac virtute) sibi consiliarius devinxerat, ut plus eum pro mansuetudine diligenter pro factis admirarentur, uti S. Ambrosius l. 2. officii notavit. Quæ causa fuit, ut semper illi Sacerdotes discreti Zelo salutem Proximi procurare conabantur, mansuetudine velut præcipuo instrumento uterentur, non uti videlicet sententiæ à Siracide c. 3. prolata: *Mansuetudine opera tua perfice, & super hominum iram diligèris.* Quòd si verò ut diligatur Sacerdos, faciat mansuetudo, hoc ipso etiam, ut fructuosâ existat, laboribus, procurabit, nam ut præclare dixit S. Augustinus tr. 7. in epist. 1. Jo. c. 3. *semel tibi breve præcipitur: Dilige, & fac, quod vis. Sive taceas, dilectione taceas: sive clames, dilectione clames: sive emendes, dilectione emendes: sive parcas, dilectione parcas. Radix sit intus dilectionis, non potest de ista radice bonum procedere.* Dux autem præcipuè sunt occasiones in quibus hanc mansuetudinem ostendere debet Sacerdos.

II. Prima est, cum instruere & corrigere oportet; in tali casu enim ob oculos haberi debet Apostoli illud ad Galatas c. 6. monitum: *Fratres, etsi præceptor tuus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis hujusmodi instruite in spiritu lenitatis; nihil enim potest deus corrigere, nisi mansuetudine.* S. Chryostomo ho. de mansuet. sic conciliat Dominum & miliares, ut quòd illum videant tranquillum se offerre, & mansuetudine jucundum; nam & talem majorum

habentque pro Patre, & non Domino. Gratus & amabilis est videntibus, gratus item & his, quibus nominatum notus est. Neque facile ullum invenies, qui audens laudari hominem mansuetum, illum videre, & quae in saeculari non desideret, & non habeat in aliquanta luce, quae in parte, ejus amicitia diu posse frui. Unde & ipse Deus Moysi Israelitas ex Aegypto educturo praecipit: Porta eos sicut in sinu tuo, sicut portare solet nutrix infantulum, & de terra in terram. Quam autem studiosè hoc praecipit mul-
 ti Sacerdotes observant, patet ex sequentibus exemplis.

Christus adeò mitis ac mansuetus erat, ut ipsi Judaei illum suavitatem vocarent, atque adeò si tristitia preme-
 retur, ad se mutò dicerent: Eamus ad suavitatem, ut
 hilares fiamus, uti Barrus in solit. fol. 306. testatur. Hinc
 S. Bernardus de eo dixit: *Dulcis est IESVS in voce,*
dulcis in facie, dulcis in nomine dulcis in opere.

S. Paulus de seipso 1. Thess. 2. dixit: *Facti sumus in*
medio vestrum, tanquam si nutrix foveat Filios suos.

S. Anselmus Episc. cunctis se jucundum & amabilem ex-
 hibere, morèque singulorum, in quantum sine peccato
 poterat, suscipere studebat; unde corda omnium miro mo-
 do in ejus amorem vertebantur, & ad eum audiendum fa-
 melica aviditate rapiebantur. Eolmerus in vita l. 1.

De S. Athanasio testatur S. Gregorius Nazianz. quòd eà
 fuerit comitate praeditus, ut ad eum aditus omnibus pate-
 ret, clemens, ab ira alienus, miseratione praeditus, sermo-
 ne jucundus, moribus jucundior, in objurgatione placidus.

S. Martinum Episcopum, teste Sulpitio in vita, nemo vi-
 dit iratum, nemo moerentem, sed unus, idèmq; semper,
 caelestem quodammodo laetitiam praeseferens vultu, extra
 naturam hominis ferebatur.

S. Florentius Carducensis Episcopus adeò mansuetus erat,
 ut ob hanc potissimum virtutem eum ad Episcopatum af-
 sumptum fuisse S. Paulinus ep. 23. fateatur his verbis: *Pro-*
cul dubio per mansuetudinem ovium, & agni innocentiam
Pastor esse meruisti.

S. Odilo Abbas in promulgandis judicijs, & modis pe-
 nitentia praefigendis tam pius erat, & tanta moerentibus
 huma-

humanitate compariens, ut non tam districtum patiens
perium, quàm maternum exhiberet affectum, unde
prehendentibus hujusmodi verbis solebat eleganter
re: Etiam si damnandus sum, malo tamen de misericordiam
quàm duritia vel crudelitate damnari.

De S. Ignatij Loiolæ mansuetudine testimonium
ipsemet DEUS, quando S. Mariæ Magdalenzæ de
significavit, se valde in Spiritu S. Joannis Evangelizans
S. Ignatij sibi complacere, eò quòd uterque conatus
viam amoris homines ad ultimum finem perducere
dítque, hanc complacentiam toties sibi renovari,
S. Ignatij Filij eundem modum in convertendis
bus tenent. Lanciz. opusc. 1. fol. 81.

III. Altera occasio est, quando aliquis se oppo-
hementiis, aut injuriam, damnúmve infert alienis,
enim vel maximè pulcherrimum campum habet
do, iram in talibus casibus facilè exoriri solitam
di, uti S. Chrysostomus in Pl. 119. notavit dicens:
*fertim hac virtus mansuetudinis exercenda, & in
reducenda erit, quando res nobis fuerit eum hominibus
commotis, aut natura rudibus, & aggressibus: quoniam
sis, qui sunt ab ipsa virtute mansuetudinis alieni,
tunc enim lenitatis perfectio maximè ostenditur, illius
uberrimus fructus, quos quidem non pauci Sacerdotes
ligenter collegerunt.*

De Christi exemplo sic scribit S. Cyprianus in l. de
Dom. *Quanta illius divini servatoris fuit in
dis Iudæis aquanimitas, quanta patientia? in
suadendo ad finem flectere, obsequio ingratos fervore
traditentibus respondere leniter, superbos sustinere
menter, humiliter persequentibus cedere.*

S. Paulus, quomodo & ipse, & alij Apostoli in
casibus se gesserint, 1. ad Cor. c. 4. testatur dicens:
*dicimur, & benedicimus persecutionem patimur,
finemus: blasphemamur, & obsecramus.*

S. Augustinus, licet alij furoris cestro percellerent
hil de sua ingenita mansuetudine, & Angelica lenitate
eam Author vitæ l. 3. c. 52. vocat, remisit, quâ quidem

agendi ratione feroces multorum animos salubriter mitigavit, atque ad veritatis semitam incundam persuasit.

S. Thomas à Villanova, cùm Sacerdotem quempiam crebra admonitione, & etiam diuturno carcere nequicquam à prava consuetudine abducere potuisset tandem hifce cum blandis verbis allocutus est : Amice & Frater, unde hoc mihi, ut ipse audeam judicare te Fratrem meum, Confacorem, emprum eodem pretio, quo empta est anima mea, non quidem ex corruptibilibus argento & auro, sed pretioso sanguine sacri agni immaculati JESU Christi. Fortasse tu melior me es, & ego judicabo, qui meipsum ignoro : Tu te judica, & cognosce dignitatem tuam, quibus verbis perimotus Sacerdos Religiosissimus evasit. In triumpho honoris Monach. excuto. f. 37.

De S. Carolo Borromæo testatur Author compendij vitæ. l. 27, quòd inter mille iracundiæ incentiva nunquam animo turbari, aut vultum solito tristiore præferre, aut omnino excandescere sit visus.

Alanus de Solminihac, cùm Sacerdos quispiam ipsi subiectus scelus non leve commisisset, tantopere se excanduisse monstrabat, ut leoni non absimilis ignem, flammâsque inspiraret; licet ipsemet postea fassus sit, se in animo tantum emotum fuisse, quàm rupem aliquam, suumque cor tunc frui quiete, cùm ex facie signa quædam irati animi notarentur. Vita. l. 3. c. 16.

P. Joannes Ogilbeus è Societate JESU in Anglia pro fide occisus, cùm Mulier quæpiam maledictis illum incesset, & in specie oculorum obliquitatem exprobraret, blando & ameno vultu ad eam conversus : DEUS, inquebat, tibi elegantem tuam formam diu servet in columem; quæ vox adeò emollivit ferocientem mulieris animum, ut publicè fassa sit, se penitentiam duci, quòd injuriam ei fecerit. Vita.

IV Itaque meritò omnes Sacerdotes audire, sibi que applicare illa S. Pauli ad Eph. 4. verba debent : *Obsecro vos ego vincus in Domino, ut dignè ambuletis Vocatione, quâ vocati estis, cum omni humilistate & mansuetudine.* Ut autem nôrit, quantum in hac virtute profecerit, oculos semper habere debet gradus à S. Climaco grad. 8. assignatos

figuratos his verbis : *Mansuetudo est animi immobilitas inter vituperationem & laudes eodem modo pertrans. Initium quidem ira vacuitatis est labierum tium cum perturbatione cordis. Medium est silentium quoque cogitationum eum animi tenuissimo moris. Vero est inter immundorum Spirituum status fixa tranquillitas.* Ad quem gradum ut perveniret præclaram S. Gregorij Nazianz. orat. 17. sententiam frequenter volvat : *Nihil homo tam divinum habet, beneficentiam & benignitatem, licet tibi nullo labore fieri, noli divinitatis consequenda occasionem alij opes suas effundunt, alij exhaustam carnem succipiant, & propter Christum emorsuntur; alij campignora DEO consecrant, ne tibi Sacrificium adhibeatum est. Horum nihil à te postulamus, pro omnium unum offer, nempe benignitatem, quâ DEVS magnis omnibus rebus in unum collatis delectatur.*

Exempla Modestia.

I. Modestia est virtus, quæ omnem indecentiam in verbis & gestibus vitare docet; quam proin merito Christus in prima sua doctrina Apostolis data Matt. 5. commendat dicens : *Vos estis lux mundi; sic ergo luceat lux vestra hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est.* Cùm enim exempla ad ædificationem Proximi conducant, quàm verba, hoc instrumento potius, quàm prolixis sermonibus utitur Sacerdos ad animos DEO lucrandos; certè de S. Frac Seraphico legitur, solâ eum vultus sui modestiâ magis scientes ad pœnitentiam commovisse, quàm alij longioribus orationibus fecerint. Sed & de S. Luciano insigni ejus modestiâ & vultus hilaritate Ethnicos convertit & ad veram fidem perductos esse.

II. Qualis porro esse debeat hæc modestia, pulcherrime sanctus in Canticis Canticorum indicavit, dum qualitates describit, & 1. quidem in genere eum dicit dicens : *Dilectus meus candidus & rubicundus;* intelligit scilicet, eum candidum esse per innocentiam, rubicundum

autem per morum verecundiam, quâ omnem indecentiam in moribus arcebat. Postea verò in specie ad singulas partes descendens de capite ait: *Caput ejus aurum optimum*: ut ostendat caput ejus grave & difficulter mobile fuisse, nec, ubi opus non erat, ad alterutram partem, aut deorsum, sursumve fuisse morum. 3. Verò de oculis ait: *Oculi ejus sicut columba super rivulos aquarum, quæ lacte sunt lota, & resident juxta fluentia purissima*: ut indicent, eum oculis ab omni curioso aut sensuali aspectu severè cohibuisse, nec nisi ad objecta purissima, id est, ad gloriam DEI tendentia convertisse. 4. Genas illius sicut areolas aromatum ob hilaritatem & lætitiâ etiam exterius manifestatam omnes aspectu suo recreâsse, & ad amorem excitâsse affirmat. 5. Labia illius *lilis distillantibus myrrham probatissimam* similia esse ait, ob modestiam & ædificationem, quam in verbis suis præferebat. 6. *Manus illius*, inquit, *tornatis aureæ, plena hyacinthis*, id est, semper in actionibus ac officijs ad cælestem gloriam acquirendam occupatæ. 7. *Crura illius columna marmorea, quæ fundata sunt super bases aureas*; eò quòd singularem in incessu gravitatem ac mediocritatem semper ostenderit. 8. *Species ejus*, inquit, *sicut Libani, electus ut Cedri* propter altitudinem & rectitudinem, quàm tota ejus modestia præferebat; ut adeò nihil superfluit, nisi ut hæc Modestia ob oculos ponatur Sacerdotibus, dicaturque: *aspice, & fac secundum exemplar*, ut sequentes & alij multi Sacerdotes fecerunt.

S. Augustinus adeò huic virtuti studuit, ut, quemadmodum Auctor vitæ l. 3. c. 54. ait, non hominem, sed Angelum, veræque perfectionis absolutum exemplar te videre putares; unde mirè Civium suorum animos sibi demeruit.

S. Bernardus cum suis Monachis Innocentio II. Pontifici & Cardinalibus Monasterium Clarevallense visitantibus tantâ cum modestiâ obviavit, ut Pontifex & Cardinales à lacrymis præ gaudio temperare sibi non possent. Vita l. 2. c. 1.

S. Ignatius adeò compositis erat moribus, ut nec manum, nec oculum sine ratione moveret; ideòque per hanc suam modestiam non paucos ad Societatem pellexerit. Matt. 1, 3, c. 5, & Hist. Soc. p. 1. l. 16. Hinc cum vidisset quosdam à nostris juvenibus solutiori gestu in publico deambulantes, palàm

palam castigari eos curavit, gravique oratione admonuit, ut instam animis verecundiam etiam exterius præferrent, & quoniam, Apostolo teste, spectaculum facti essent omnibus, summopere caverent, ne supervacanea locutione, rioso oculorum obtutu, alióve in condito gestu; in corpore quemquam offenderent.

P. Balthasar Alvarez tantam in vultu & membris modestiam præferebat, ut quidam, qui Missam cum tanta modestia legentem viderat, ad Societatis Institutum plectendum sit permotus. Vita c. 7. §. 1.

Ferdinandus Austrius Oenipontanus Archidux, in Processione Eucharistica P. Alexandrum Heller in meliora vidisset, adeò motus est viri modestia, & vultu quam sanctitatem spirante, ut statim eum acciverit, & ta se incedere jussit, stupente urbe insolitum Principem. Annua Germ. sup. 1611. Coll. Constant.

Inter Perusinos Vir quidam nobilis, cum Religiosorum nostrorum inter sacrificandum pietatem; nec non filium in templo, ac religiosam gravitatem conspexisset, deinde rediit testamentum jam confectum rescidit, & sua Collegia assignavit. Annua 1650. prov. Rom. fol. 12.

Gerondæ cum femina impudica duos Religiosos in templo eum modestia & gravitate per urbem incedentes conspexisset, ita permota fuit, ut mores suos levissimos detestata confessionem multis cum lacrymis fecerit. Annua Arag. 1611.

Petrus Forerius S. Augustini imitator tantam in modestiam præferebat, ut, cum Matrona quædam in templo conspexisset, dicere ausa sit, se, si Patrem Forerium conspexisset, Sanctum fama non descripsisset, vel solâ oculorum modestiâ, splendoreque faciei persuadendam fuisse, in templum judicaret. Adeò autem ipse eam Sacerdotibus Religiosis necessariam existimabat, ut itinerarium duobus Religiosis Romam iturus compositurus, in quavis parte ter verbum *Modestia* una serie scripserit, ut vel hæc videret, eam præceptorum omnium Breviarium esset. Ita l. 2. c. 16.

III. Quare omnes Sacerdotes non modò pectori ad sculptum, sed studiosius insuper adimplere debent salutariam S. Augustini regulam, dum ait: *In incessu, statu,*

Et in omnibus moribus vestris nihil fiat, quod cuiusque
 seculi aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem;
 ut impleatur Apostolicum ad Philipp. 9. monitum: *Gau-*
de in Domino semper, iterum dico gaudete: modestia ve-
stra nota sit omnibus hominibus; Dominus enim prope est.
 S. Bernardini adhuc Juvenis presentia tantum po-
 nit, ut ad unius illius presentiam aequales suae immode-
 stie puderet, & his verbis: Bernardinus adest: ad gravi-
 tatem se componerent; quanto magis presentia DEI
 similem in Sacerdotibus modestiam & gravitatem evincere
 debet.

Exempla Sedulitatis.

I. Sedulitas est virtus, quae ad immoderatum studiorum
 appetitum vitandum, & ad labores utiles suscipiendos inci-
 tamur; unde facile patet, quantopere ea Sacerdotibus con-
 veniat, utpote Evangelicis operarijs in vineam Domini mis-
 sionibus, quibus aequè ac Apostolis à Christo dicitur: *Ego posui*
vos, ut eratis, & fructum afferatis, & fructus vester ma-
gnat. Jo. 15. Unde tantò major est negligentia in virtu-
 tis hujus exercitio admissa, quanto præstantiores sunt labo-
 res, ad quos Sacerdotes sunt vocati. Porro duplex est otio-
 sitatis genus, ad quod vitandum hæc virtus inclinatur.
 II. Primum est, cum quis nihil agit, atque adeò similis
 est operarijs, quos Paterfamilias Evangelicus stantes in foro
 otiosos invenit; quibus proin merito dicitur: quid hæc sta-
 tis otiosi? Ite & vos in vineam meam, & cum alijs operarijs
 æquè laborate, ut parem cum illis mercedem accipiatis.
 Quo in genere multi Sacerdotes præclara Exempla relique-
 runt.
 S. Augustinus, ut nulla, quemadmodum ipse loqui sole-
 bat, stilla temporis, quæ carò illi valebat, perderetur, de-
 die laborabat in juvandis hominibus, noctis verò non mo-
 diicam partem in libris scribendis infumebat. Vita l. 3. c. 22.
 S. Bernardus, quantopere otium fugerit, vel ex ea, quam
 de jactura temporis protulit, sententia colligere licet, sic e-
 um loquitur: in serm. ad schol. *Nihil pretiosius tempore,*
et bene nihil hodie vilius reputatur. Transennt dies salu-
tiæ.
 Inscr. IX. N

eu, & nemo recogitat. Nemo sibi perire diem, & nemo
rediturum causatur, sed sicut capillus de capite, sic par-
mentum peribit de tempore. Unde ut præteritum
tempus aliquo modo repararet, DEUM s. 20. in Cant.
loquitur: *De mea misera vita sume obsecro residuum
morum meorum; pro his verò, quos vivendo perdidisti,
perditè vixi, cor contritum & humiliatum non desinas*

S. Ignatius Loiola non modò ipsemet studiofissime
vitabat, sed suos etiam, ne otandi occasionem habere
pluribus præponebat officijs. Hinc cum aliquos ex
suis aliquando oriantes videret, mox præcepit, ut ac-
lapidum in proximo situm in summam ædium configu-
ram ferrent, iterumque ad pristinum locum referret.
Soc. p. 1. l. 7. n. 5. & Maff. l. 3. c. 6.

Jacobus Merlohorstius horas etiam & momenta tem-
pore æstimabat: nihil male, nihil aliud agenti elabebatur
nihil subducebatur ne per cibi quidem sumptionem: nihil
ferebatur per intempestiva colloquia: paucas somno
dulgebat horas: in multam noctem ad undecimam
lucubrare solitus. Primo diluculo vacabat precibus,
Matutinis cantandis, legendo sacro, divinisque
muneribus Parochialibus occupabatur, quod reliquum
erat, studijs impendebat. Maximè ejus delicia erant
Spirituales & SS. Patrum volumina, quibus identidem
innotabatur, & imbecillo semper corpore, & agra
dine, quod de S. Gregorio traditum est, immortalis
Vit. c. 23.

III. Secundum otiositatis genus est, cum aliud
quàm ratio status & Personæ exigat, ut cum Sacerdos
secularibus, negotiationibus, litigijs, ludis, venationibus
tempus impendit; de quo genere locutus est Seneca
ad Lucil. dum dixit: *Magna pars Vita elabitur
gentibus, major nihil agentibus, tota vita aliis
tibus.* Unde Sacerdotes vel hoc titulo à talibus negotiis
stinere debent, quòd milites sint DEO sub Christo
litantes, nemo autem, ut S. Paulus 2. Tim. 2. ait,
DEO implicet se negotiis secularibus, ut ei placeat,
probavit. Quod quidem sequentes Sacerdotes singulari
dio observârunt.

S. Ignatius noluit se in causa matrimoniali Neptis Fratris interponere dicens, Religiosos ista Urbanitatis officia gerere debere, ut ea, quæ DEI sunt, impensius curare possent. Hinc ijs, qui per ipsum in aulas Principum admitti volebant, dicere solebāt, se quidem præstantiorem Dominum nescire, quàm quem ipse sibi delegisset; in hujus familiaritatem, si vellent, se omni ope admissurum, ut recitatur. Hist. Soc. p. 1. l. 7. n. 16. vit. l. 5. c. 5.

Joannes Polancus è Societate JESU, Domino cuidam muliere bello nuntianti per literas respondit: De dissidijs inter Christianos Principes Societati nostræ nec dare literas, nec accipere gratum est. Sapienti pauca. Vale. Hist. Soc. p. 1. l. 1. n. 39.

Limæ cum Pater quidam Societatis JESU alicui ex primoribus operam suam in sæculari negotio negasset, ille alienato à Societate animo statuit alijs confiteri, ad quos dum properat, clarè & distinctè vocem audiit dicentis: *Ne illos visitas; nec enim illos volo, quibus tu quarebas, & volebas, negotiis occupari.* Annux Soc. 1603. in Coll. Limensi. IV. Audiant ergo Sacerdotes S. Paulum 1. Theff. 4. hortantem: *Rogamus vos Fratres, ut abundetis magis, & operam detis, ut quieti sitis, & ut vestrum negotium agatis, & operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis.* Et iterum 1. ad Cor. c. 15. *Fratres mei dilecti, stabiles estote, & immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes, quòd labor vester non est inanis in Domino.* Sic sanè de illis aliquando cum veritate illud Sap. 10. dicitur: *In sum deduxit Dominus per vias rectas, honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius.*

Exempla Taciturnitatis.

I. Taciturnitas est virtus, quæ inordinatus loquendi appetitus cohibetur; quæ proin tres ob causas Sacerdotibus summe necessaria est. 1. Quia cum DEO specialiter consecrati sint, atque ad ipsum laudandum, & si non quotidie, frequentius tamen, quàm Laici soleant, sumendum sint vocabantur, merito linguam tanquam primarium harum actionum instrumentum, purum, & ab omni peccato liberum custodire debent, cum, ut rectè advertit S. Jacobus c. 1. *Si quis putat*

putat se Religiosum esse, non refrenans linguam suam, tum p
 vana sit religio. 2. Quia, cum ipse ratione Munitur
 tum publicè per conciones, tum privatim per colloqu
 adhortationes loqui debeat, hoc ipso prius artem filios, co
 quàm loquendi addiscere debet, uti rectè S. Hieronymus
 advertit in c. 3. Eccl. dicens: *Discamus & nos prius loqui, ac*
loqui, ut postea ad loquendum omnia referemus.
mus certo tempore, ad praeceptorum eloquia pendeamus,
hil nobis videatur rectum esse, nisi quod discimus, &
multum silentium de Discipulis efficiamur Magister.
 Quia, cum ipse magis necesse habeat, virtute ex
 Spiritus Sancti inhabitationem instrui, per Taciturnitatem
 illi dignam habitationem & templum preparare debeat.
 enim S. Petrus Damian. ep. 130. monet, dum ait: *Dum*
pitus humani cessant alloquij, construitur in te per
tium templum Spiritus Sancti. Hinc est, quòd de
 tici templi constructione sacra testatur historia, quòd
 leus, & securis, & omne ferramentum non sunt ad
 domo Domini, cum adificaretur; templum quippe
 silentium crescit, quia cum mens humana per exteri
 verba se non diffundit, in sublime fastigium Spiritus
 dificij structura consurgit, tantòque succrescens in
 sustollitur, quantò exterius per custodiam silentij
 sese fundere prohibetur, custos enim Iustitia silentij
 Duo autem sunt officia hujus Taciturnitatis.

II. Primum est, ut, cum omnino tacendum est, filio
 accuratè custodiatur, puta quando secretum custodiendum
 defectus proximi suppressendi, sermones sacri audire
 aut alia officia Ecclesiastica obeunda, lex silentij servanda
 nam ut Smaragdus in reg. S. Benedicti advertit, quòd
 turnitatis virtutem veraciter amas, necesse est, quòd
 tempus etiam à bonis locutionibus taceat, ut virtutem
 teras ad tempus tacendo nutriat, quas nutritum
 tempore congruo sapienter proferat. Id quod multi
 dotes diligenter observarunt.

S. Thomas Aquinas tam tenaciter silentium custodire
 à Condiscipulis bos mutus fuerit vocatus, quem tamen
 Albertus Magnus illius Magister suo tempore sic mag

prædixit, ut totus Orbis cum admiratione illum au-

ditus sit. Vita. 7. Mart.

B. Godefridus Ambiani Præsul, quotiescunque iter facie-
bat, comites præcedere iussit, causamque hujus moris in-
rogatus respondit, se id facere, ut silentium magis serva-
ret, atque ab otiosis sermonibus cavere possit. Drex. in Phaë-
d. c. 41. §. 4.

Abbas Agatho toto triennio lapidem in ore gestavit, ut
silentium observare cogeretur. Vit. Patrum.

De Hor Abbate nonagenario tria speciali laude & admi-
ratione digna commemorat Heraclides. 1. Quod nun-
quam mentitus sit. 2. Quod nulli unquam maledixerit.
Quod nunquam citra necessitatem locutus sit.

S. Arsenio quærenti, quâ ratione proficeret ad salutem &
per celo delapsa respondit: Fuge, tace, quiesce, hæc sunt
principia salutis. S. Ephrem to. 12. in apophtegma.

S. Bernardus in Monasterio Clarevallensi tantum cum suis
monachis silentium observabat, ut hujus silentij fama apud
seculares homines supervenientes non modò singularem er-
ror illos reverentiam excitârit, sed etiam à verbis superfluis,
etiam dieam pravis & noxiis cavendis incitârit. Vita l. 1. c. 7.

III. Alterum officium Taciturnitatis est, ut, cum loquen-
dam est, omnes circumstantiæ, puta materia, sonus, locus,
& gestus, ita observentur, ut dici suo modo de loquente Sa-
cerdote possit, quod de Job olim dictum esse, S. Scriptura
testiminet: *In his omnibus non peccavit Job labijs facis.*
Quod quidem quàm difficile sit, ex eo facilè colligitur,
quod S. Jacobus c. 3. dixerit: *Si quis in verbo non offendit,*
perfectus est vir. Unde tantò magis honorandi sunt
aliqui Sacerdotes, quantò perfectius hoc officium observâ-
verunt.

S. Ignatius Loiola sic loquebatur, ut sermo ejus semper ef-
fectus silentij gravis, simplex, parcus, consideratus, & nar-
ratio potius, quàm amplificatio, aut confirmatio, aut con-
sentio. In rebus alicujus ponderis diu hærebat, levibus
prætermittis. Viros graves nunquam Authores proferebat,
nisi in rebus gravibus & certis. In laudando parcus, par-
cior erat in vituperando, unde superlativis vix utebatur.
Audicus aliquid, quod ad iram vel turbidiorem motum in-

citare potuisset. statim se colligebat, jungebaturque cum
&, quid responderet, accuratè meditabatur. Vita l. 1. c. 1.

Idem P. Saimeroni & P. Paschasio Broëtho in Hybern
ituris hæc loquendi documenta dedit. 1. Ut in loqu
essent moderati & parci, in audiendo faciles, & patient
ramdiu audirent, donec alter sua omnia explicasset, ac
demum breve, facileque responsum subijcerent, unde
nis instandi præcideretur occasio. 2. Ad omnium
se accommodarent, quantum fas sberet, omnibus
facti; unde cum acri & incitato & ipsi lenitudinem
gendo morosam exuerent: contra cum circumspedo
do in loquendo, & ipsi tarditatem, gravitatemque
rent: cautè autem cum iracundis agendum, nec
sed patienter; & qui seipsum iracundum nôrit,
niendum antè animum. 3. Cogitandum, fore,
sua dicta publica, privata in vulgus emanarent. Vita
p. 1. l. 3. n. 48.

Abbas Pambo, cum illum psalmi 38. Versum
custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua
divisisset, satis est, inquit, iniqua audiam, cum
pere implevero. Multò deinde post tempore rever
interrogaretur, cur ad Magistrum suum redire tam
stulisset: nondum se illud, quod didicerat, perfec
xit, scriptum autem esse ab Apostolo: *Estote factores*
verbi, & non auditores tantum. Vit. Patrum.

Alanus de Solminihac has sibi leges ad loquendum
scripserat: Curabo, ut erga quosvis sim affabilis,
durioribus abstinere, non loquar de aliorum imperi
bus, modestiæ & religiosæ gravitati ubivis studebo,
gressu, si non muneris mei ratio vel lex caritatis ali
deat, auscultare magis, quàm verba fecere satagam,
quia mea, quantum fieri potest, de rebus Spiritualibus
lios amore DEI inflammandos instituentur. Quas
leges summa cum accuratone ipsum observasse, aut
tz l. 3. c. 18. testatur.

IV. Meritò ergo quivis Sacerdos præclaram S. Am
l. 1. de offic. sententiam altè menti inculpere, & tibi
debet: *Allega sermonem tuum, ne luxuriet, ne loquatur
& multis loquio peccata sibi colligat. Sit restrictus,*

coerceatur; autò lutum colligit amnis & undas. In-
quam sit verbis suis & statera, atque mensura, ut sit gran-
tatis in sensu, in sermone pondus, atque in verbis modus.

CAPVT II.

DE EXEMPLIS SACERDO-
TUM AD PROXIMI SALU-
TEM PERTINENTIBUS.

UT & in his Exemplis referendis ordinatè procedam, in-
duos Titulos totum hoc caput dividam, in quorum
primo Exempla in agendo cum varijs Personis, puta Infide-
libus, Hereticis, Peccatoribus, Christianis bonis, Infirmis,
Captivis, Pestiferis, Pauperibus, Consanguineis, Benefacto-
ribus, Domesticis, Adolescentibus, & Defunctis, relictis;
in secundo verò Exempla in functionibus Sacerdotalibus,
nempe Concionibus, Confessionibus, Carechizationibus, &
privatis conversationibus exhibita referentur.

TITULUS I.

DE EXEMPLIS IN AGENDO CUM
VARIIS PERSONIS.

§. I.

De Exemplis Caritatis erga Infideles.

I. Per Infideles hoc loco intelliguntur omnes extra Eccle-
siam constituti, nimirum Ethnici, Turcæ, Judæi & similes;
quorum conversionem meritò Sacerdos quivis, quæ
DEVM se diligere profiretur, sedulo cooperari debet; quo-
modo enim, ait S. Bonaventura p. 2. Pharett. diu. amor. c. 1.
potest dicere; se diligere DEVM, & ejus amorem ap-
petere, qui ejus imaginem videt in sterquilinio jacentem,
non curat? aut si cogitat, quòd Filius DEI pro anima-
bus redimendis mortuus est, & ipse pro animabus mori non
cupit?

N 4